

ОЧЕ НАШ

*Оче наш
Који си на небесима
Нека се свети име Твоје
Нека дође царство Твоје
Нека буде воља Твоја
на небесима као и на земљи
Хлеб наш засушни дај нам данас
И опрости нам дугове наше
као што и ми опраштамо дужницима нашим
И не уведи нас у искушење
Но избави нас од злога*

ОЧЕ НАШ КАО ОСНОВА ДРУШТВЕНОГ УРЕЂЕЊА

(На ову тему први је у новије време писао руски друштвени делатељ и писац Н. Непљујев. Ми се овде користимо донекле, само донекле, његовим погледима и схватањима)

Замислите колико се милиона пута посведневно прочита ова молитва Господња од стране хришћана у целој свету. А тешко да их има много којима и на ум пада да се у тој, по изгледу тако простој и краткој молитви од непуних 70 речи, садржи цела једна друштвена наука. Онима који се својим силама највише муче око уређења људског друштва као и онима који громогласно траже друштвену правду, предлажу ново уређење на место старог, обарају један строј друштвени и замењују га другим — њима баш најтеже пада на ум, да оно што они траже налази се у Оченашу. Многи од њих, који се праве сувише мудри својом сопственом мудрошћу, сматрају Оченаш молитвом за децу, сладуњавом молитвом којом се од Бога иште једва што више преко слатких шећерлема. Међутим, у тој краткој и сажетој молитви изречене су највеће стварности што постоје, одређен однос човека према тим стварностима и дат основни устав уређења људског друштва, јединствени у свету, истинити, праведни и непроменљиви устав. Да почнемо одмах са излагањем, па ти, читаоче, с пажњом саслушај, разумом расуди и срцем усвој истине које ти не предлаже непријатељ но највећи Пријатељ, и твој и васцелог рода људског; не предлаже смртан човек но победоносни и живи Спаситељ; не предлаже неко ко је био и прошао, слично многим другим законодавцима, но Онај за кога је речено: *Христос јуче, данас и навек.*

ОЧЕ НАШ...

Хришћанине, кад изречеш ове речи, тим признајеш да је твој Отац небески у исто време и Отац твога слуге и надничара, твог болесног суседа и самртника. Јер ти је заповеђено од Сина Божјег, врховног Откривача истине о Богу и о људима, да кажеш **Оче наш а не Оче мој.**

Па кад признајеш, да је твој Отац у исто време Отац и твога слуге и надничара, и болесног суседа и самртника, зар није јасно да тиме признајеш, да си ти брат њихов и да су они браћа твоја?

Две мисли и два осећања. Прва мисао: очинство Божије; друга мисао: братство синова Божјих. Прво осећање: синовска љубав према Оцу; друго осећање: братска љубав према браћи. На ове две основе и велике мисли и из ова два велика и основна осећања произилазе дела и односи угодни Оцу и угодни браћи.

Ако ти хришћанине, будеш свакога час држао у своме уму оне две основне и велике мисли, и свакога часа стражио над срцем својим да се у њему не охладе она два основна осећања, сва ће твоја дела бити добра и чиста као што је добра и чиста вода што тече из доброг и чистог извора. И твој цео живот биће песма, која ће се благосно слагати са песмом браће твоје око тебе. Тако ће онда друштво људско бити уређено најбоље и најидеалније, што се да замислити и пожелети.

Ако ли ти читаш *Оче наш*, а о Богу као Оцу не мислиш, и своје суседе сматраш туђинцима, сва ће твоја дела бити наопака, твој пут биће Каинов пут, твој живот мутна вода из мутна извора, твој свршетак као Јудин свршетак.

Зовеш ли пак се хришћанином а *Оче наш* уопште и ке читаш, онда си као путник на мору без компаса и без поларне звезде, - на бури, у тами, у очајању, с изгубљеним сазнањем одакле, како и камо путујеш.

КОЈИ СИ НА НЕБЕСИМА...

Тамо где је Отац наш, тамо је и Отацбина наша. Незнабошци који виде свога родитеља једино у овом материјалном свету, било као човека, или као реку (Ганг, "Мајка Ганг" - кажу Хиндуси) или као сунце (стари Мисирци) или месец (Асирци, Арабљани) или огањ (Персијанци), не могу ни веровати у неку другу Отацбину до у земаљску. Но ми Хришћани сазнали смо од Господа Христа за истинског свог Оца који је на небесима, следствено и за Отацбину која је на небесима. Отацбина је благо велико, а Господ је рекао: *"Где је благо ваше, ондје је и срце ваше."* Је ли благо наше на небесима, онда и срце наше мора бити на небесима. Из овога следује да ми можемо свој земаљски живот уредити тако само ако га не сматрамо главним него припремним животом. Наши друштвени односи лако се даду довести у склад, ако ми брижно мислимо о преласку - и то врло скором преласку - у нашу небеску отацбину. Они који се срцем нису лепили за земљу најбоље су уређивали друштва људска на земљи. У манастирским општежићима, где су живели монаси разног језика и из разних земаљских отацбина, а где је број братије понекад премашао 10.000, уређење друштвено било је колико просто, толико савршено. Сви су они искали најпре царства небеснога, и њихово мало царство земаљско без муке се доводило у ред и поредак, какав се ретко постиже и међу најближим крвним рођацима.

У наше време многи не могу да спавају бринући како да уреде цео свет као једну фамилију, међутим, разводе се са женом и суде се са децом својом. Ни двоје дакле не могу заједно, а хоће милионе да организују у једну заједницу! Докле год Хришћани не схвате у смртној збиљи, да је прави Отац њихов и права отацбина њихова на небесима, и докле год све благо своје буду гледали на земљи, прилепљени свим срцем уз то бедно благо, дотле ће Хришћански народи све звучније викати о друштвеном уређењу, а корачати све дубље из хаоса у хаос.

НЕКА СЕ СВЕТИ ИМЕ ТВОЈЕ...

Нека се сви наши послови у овом прелазном животу освештају именом Божјим. Нека наше друштвено уређење буде насловљено и покривено именом Божјим.

Име је што и личност. Ко свети име, свети личност тога имена. Ко дакле свети име Оца небеснога, тај свети Његову личност. Нека сви наши послови буду споменици достојни Имена Божјег. Нека наше друштвено уређење има за циљ свећење Имена Господа Бога, како у

великим линијама тако и у ситним појединостима. Јер је Бог највиша стварност, вечна и свеобимна, те свако друштво уређено насупрот тој стварности представља безумну илузију и хаос, што опет доводи људе до очајања и самоубиства.

Ако име Божје не представља главни ауторитет у једном хришћанском друштву, онда тај ауторитет замењен је значи неким именом човечијим. И ми заиста видимо у наше дане, како многа друштвена уређења носе име једнога човека, који је то уређење прописао и увео. И докле буду трајало то уређење - а то је од данас до сутра - држаће се имена тих људи у части; то јест светиће се имена њихова место свећења имена Божијега. После њих биће друкчија друштвена уређења, и држаће се у части и светити друга нека имана људска. Народи ће се пребацивати из једног чуна у други на бурном мору, док ће лађа са Божијим именом стајати у крај њих и чекати, да се измучени путници пребаце у њу.

НЕКА ДОЂЕ ЦАРСТВО ТВОЈЕ...

Царство Божје не може се разлучити од царовања Божјег. Царство долази заједно са царем. Била би бесмислица ишчекивати царство а одбацити цара. У црквеној молитви "Царју небесни Утјешитељу" верни просе Цара Духа да дође: "доћи и усели се у нас". Смисао обеју молитава је јасан: царство Божје доћи ће онда када и Цар Бог дође.

Просећи царства Божјега ми уствари просимо најсавршенију власт; а просећи долазак Цара Бога ми просимо долазак најсавршенијег владара над собом.

Створитељ наш већ влада потпунице почетком и свршетком нашег земаљског живота; зашто Га не би пустили да Он влада и на целој животној линији између почетка и свршетка? Он је господар рођења и смрти; нека Он господари и над свим временом између рођења и смрти.

Рећи ће неко: како то да толико хиљада људи скоро две хиљаде година посведневно изговарају молитву: нека дође царство Твоје, међутим царство Божје још није дошло? Несумњиво дошло је; дошло је и царство и Цар појединим душама, што значи многим милионима правих хришћана. Само оно није још дошло да се види и осети у друштвеном поретку света. Није постало непоколебљивим, признатим и усвојеним основом друштвеног поретка. А што се то није догодило, кривица је како до оних који уопште не читају Оченаш, тако и до многих оних који га читају сваки дан а боре се за царство земаљско, грабе се за власт над земљом и народом, одбацујући у пракси власт Божију и хотећи узети ову у своје руке.

НЕКА БУДЕ ВОЉА ТВОЈА НА НЕБЕСИМА КАО И НА ЗЕМЉИ...

У небесном духовном свету, у који ћемо, ако Бог да, и ми прећи, влада савршена воља Божја. Но та владавина воље Божје није силом наметнута него њу духови светлости драговољно усвајају, покуравајући своју вољу са велико ревношћу вољи Божјој као јединој непогрешној. И друштво звезда, мрави и пчела, уређено је једино вољом Божјом. Била би потпуна бесмислица уређивати друштво људи насупрот и -мимо воље Божје. Том бесмислицом, нажалост, руководе се многи савремени уређивачи људског друштва. Они доносе законе за људе без обзира на закон Божји, којим је објављена воља Божја. Отуда беспоретци, неправде и раздори, хаос и очајање, незадовољство и рат сваога против свакога.

Не треба много памети па се уверити, да само Онај који је створио људе најбоље зна зашто их је створио, то јест зна циљ живота људског на земљи. Међутим ми видимо да друштва људска покушавају често да уреде баш они људи, који јавно одричу сваки циљ животу људском на земљи. Заснивати друштво људско само на вољи људској значи заснивати га на бесциљности, незнању и неправди. *Ја се радујем да чиним вољу твоју, о Боже мој; закон твој у срцу је моме* (Пс. 40, 8), рекао је онај цар који се увек горко кајао кад је ишао само за својом вољом.

Ако ти, читаоче, као хришћанин желиш не само да ти будеш добар хришћанин него и да цело хришћанско друштво буде хришћанско, онда знај да то може бити искључиво и једино ако

се воља Божја узме за основ уређења тога друштва. А у чему је воља Божја, то је јасно откривено од Христа, који је открио и све циљеве.

ХЛЕБ НАШ НАСУШНИ ДАЈ НАМ ДАНАС...

Као што не говоримо Оче мој, тако не говоримо ни хлеб мој. Отац је заједнички свима синовима Божјим, и дарови Очеви су заједнички. Ово је први морално-економски принцип за друштвено уређење; морални јер признајемо, да је хлеб од Бога, и економски, јер хлеб што Бог даје припада свима.

Хлеб наш *насушни* просимо ми од хлебодавца Оца небесног. Зашто је речено *насушни*? Зато да би били скромни и не тражили никакав луксуз. Наше телесне потребе треба да ограничимо на оно што је најнеопходније, по речи апостолској: *"а кад имамо храну и одећу, свијем да будемо довољни"* (I Тим. 6, 8). Јер луксуз упропашћује тело, упропашћује душу, упропашћује целога човека. Ово је други морално-економски принцип; морални, јер нас штити од луксуза и покварености; економски, јер хлеб треба да стигне за све нас.

Дај нам *данас*. Зашто просимо од Бога хлеб само за данас? Зато што сутра можемо не бити у овоме животу. Зато што знамо да нисмо ми господари живота него Створитељ наш. Још и зато, да би се тргли од нагомилавања непотребног богатства за неизвесно сутра а остављали браћу своју гладну данас. *Гладнога нахрани, жеднога напој, нагога одени*. Ове заповести Божје не може нико испунити ко из страха за сутрашњицу гомила више од најпотребнијег. Ово је трећи морално-економски принцип; морални, јер се бар њиме ослобађамо брига које је Творац узео на себе; економски, јер спречава данас глад једних спречавајући нагомилавање за сутра других. У ове три речи изречена је већа и боља друштвено-економска наука него у многим научним књигама и фантастичним теоријама. А што је главно ова друштвено-економска наука има моралну подлогу и ауторитет божански, што сав остали свет нема.

И ОПРОСТИ НАМ ДУГОВЕ НАШЕ КАО ШТО И МИ ОПРАШТАМО ДУЖНИЦИМА НАШИМ...

Има људи који читајући Оче наш изостављају други део овог искања / као што и ми опраштамо дужницима нашим/. Боје се обавезе. Међутим Бог одлучно тражи од нас ту обавезу. Он ће нама опростити онако како ми будемо опраштали. Но лудо је бојати се оне обавезе и онога услова. Јер ми бескрајно више дугујемо Богу него што нама може сав свет дуговати. Ми Му дугујемо и живот, и разум, и здравље, и светлост, и кишу и све што имамо, што знамо и што можемо. У Јеванђељу је учињено сравњење наших узајамних дуговања према нашем дуговању Богу као 100 гроша према 10.000 таланата. И најзад, кад узајмљујемо ми узимамо Божје од човека, а кад враћамо, ми враћамо опет Божје човеку. Јер на крају крајева све је Божје, по речи праведника: *"го сам изашао из утробе матере своје, го ћу се и вратити"* (Јов. 1,21).

Учени богослови прави су кад мисле, да се под дуговима разумевају греси људски. Ми молимо Бога да нам опрости грехе наше према Њему као што и ми опраштамо грехе људске према нама. Сасвим тачно. Но и дуг и грех означавају неки мањак у животу човечјем. И за дуг и за грех тражи се наплата. Но и једно и друго може бити нама опроштено од Бога ако ми праштамо дужницима својим. *"Дајте у зајам не надајући се ничем"*, каже Христос на другоме месту. Ако ти врати, прими ако ли не може да врати, опрости му. Јер и ти никад не можеш вратити дуг Оцу Небеском.

У бескрајно сложеној и замршеној науци о финансијама ова наука је једини излаз, једино решење. **Подај, и даће ти Бог. Опрости, и опростиће ти Бог.**

И НЕ УВЕДИ НАС У ИСКУШЕЊЕ...

Кушати значи испитивати. Да није греха, не би било ни кушања. *Свакога куша његова сласт која га вуче и маме, сласт рађа грјех а грјех рађа смрт*, каже апостол Јаков. Бог је стављао на испит веру Аврамову, целомудреност Јосифову, трпљење Јовово. И они су сви добро положили испит. Но ми се осећамо слаби и молимо Бога да нас не ставља на испит, јер ћемо пасти и пропасти. Земаљска власт и телесна жеља чим се зачне у људима, људи изгубе визију свеопштега Оца небеснога, и падају у очајну и убитачну себичност: почињу светковати име своје изнад Божијег, ишту царство земаљско место небеског, својом вољом потискују вољу Божију, хлеб наш називају хлебом лично својим, просе од Бога милост а према својим дужницима остају немилостиви до краја. Кроз то цело друштвено устројство почињу се колебати као зграда од сталног земљотреса. Спаси нас, Боже, од свих оних искушења! И не уведи нас у искушење - у позитивном смислу речено значи: спаси нас од искушења! То јест: спаси нас од нас самих!

Ова молитва је од огромног значаја по одржање правилно уређеног друштва. Њом људи признају своју немоћ, да одрже сва она добра од Бога за која се моле у претходним молитвама. Ако и приме све оно зашто су молили Оца свог небесног, у страху су да по немоћи својој све то не злоупотребе и не покваре. *Бдите и молите се*, рекао је Христос на другом месту, *да не паднете у напаст*, то јест у искушење. Када синови Оца небеснога заснују друштво како су желели, морају непрестано бдити да се не погорде те не припишу себи оно што им је од Бога даровано, и морају се непрестано молити Оцу небесном, да се даровано не умањи и не прекрати.

НО ИЗБАВИ НАС ОД ЗЛОГА...

Овим се молимо Оцу небесном, да нас избави од сатане, који је носилац свакога зла, крвник људски од почетка, лажа и отац лажи (Јов. 8, 24). Он заслепљује људе, и заслепљене води их од илузије ка илузији, како у личном животу тако и у друштвеном. "Окрените карте, учините револуцију, осветите се својим непријатељима, створите још једну радикалну друштвену промену, и имаћете рај, и бићете као богови!" Тако од памтивека шапће људима сатана "државник". И људи су га по хиљаду пута послушали, по хиљаду пута пролили братску крв, похулили на Оца свог небесног, и по хиљаду пута, разочарани, падали у очајање. А да се не би очајници досетили, ко је главни кривац, крвник људски је поново дошаптавао очајницима: "Криви су ти и ти људи; удрите њих; промените власт, окрените точак друштвени још једном; учините још само један корак, и ви сте богови, и рај је ваш!" И тако се точак окреће у једном месту, ронећи све дубље у бласто, док људи понављају сатанску лаж о "прогресу."

Докле год човек буде сматрао човека као извор зла друштвенога а не сатану, дотле ће место братољубља владати братоненавист и братоубиство. А да је сатана главни узрочник зла показао је Спаситељ тиме што је први сукоб и обрачун у спасавању људи Он имао са сатаном на Гори Искушења.

У претходној молитви: *и не уведи нас у искушење*, ми се молимо Богу да нас сачува од нас самих, док у овој последњој ми се молимо, да нас избави од злога, то јест од онога који на свакој клизавици искушења чека људе са својим отвореним чељустима.

У једном Хришћанском друштву палог брата треба сматрати као човека у искушењу, и цело друштво је дужно молити се Оцу небесном, да га поврати од искушења и спасе од сатане. И ово по примеру Христа, који рече Петру: *Симоне, Симоне, ево вас иште сатана да би вас чинио као пшеницу. И ја се молах за тебе да твоја вера не престане* (Лука 22,31).

